

סוללים דרך

בונים חירות תודעתית

חוברת מאמרים

תוכן עניינים

<u>4</u>	<u>על שתי מלחמות תרבות</u>	<u>1</u>
<u>7</u>	<u>אי־התגובה היא התגובה</u>	<u>2</u>
<u>9</u>	<u>שיר נחמה ישראלי</u>	<u>3</u>
<u>12</u>	<u>לשכנע את המשוכנעים</u>	<u>4</u>
<u>15</u>	<u>בהירות מוסרית, כבוד הדדי ואחדות</u>	<u>5</u>

מי אנחנו?

'סוללים דרך' הינו מיזם העוסק בתודעה והסברה שהחל לפני מספר שנים לאור הצורך להבין את המתרחש במרחב הציבורי באופן ענייני, ללא משוא פנים ומתוך שיח בוגר ומקצועי.

לאט לאט הצטרפו למיזם אנשים רבים, עד שכיום הקהילה הגיעה לכ-17 אלף חברים (!) שמקבלים מאמר בכל יום.

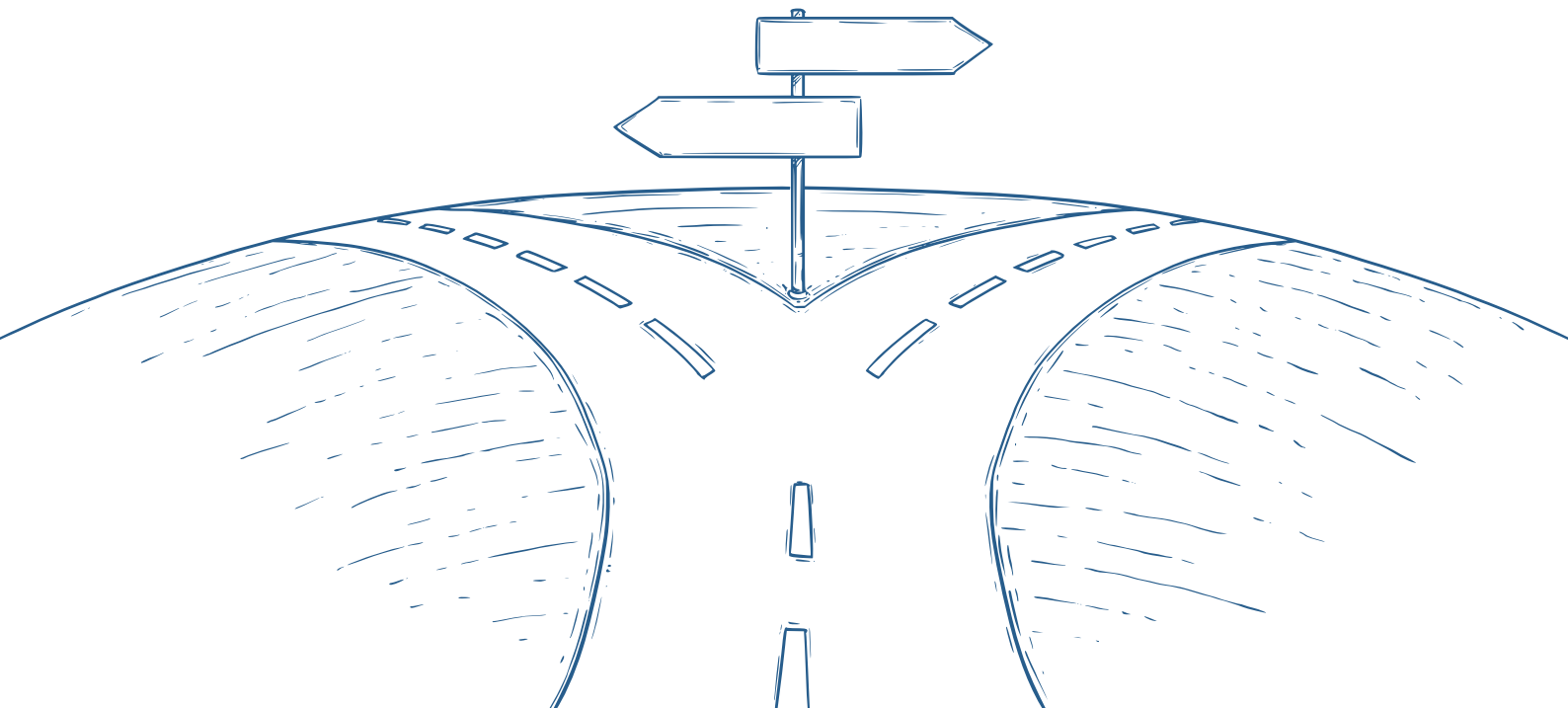
ב'סוללים דרך' אנו נוהגים לומר ש'אין לך דבר פרקטי יותר מתיאוריה טובה'.

כלומר, המיזם מאפשר לתחושות האינטואיטיביות הפשוטות של רבים, לעבור מתחושות בטן להמשגה ברורה ולתודעה סדורה. רק אדם בזה הופך להיות 'אקטיביסט' מדויק הפועל בהתאם לרוח לאומית, ציונית ויהודית.

אנו משתדלים לסקל את אבני הנגף מנהר החיים הישראליים על מנת לסייע בענווה לספינה הלאומית לנוע בבטחה ובגאון.

תגובות: ooffice@solelim-derech.co.il

להפצת החוברת: דניאל 052-757-5290

על שתי מלחמות תרבות

עזרא הימן

א. להבה קטנה מנצחת את האפלה

העולם מורגל מאז ומעולם במצבים שבהם יש לרוע עוצמות חיצוניות פי כמה וכמה יותר מלכוחות הטוב. האנושות למודת מצבים שבהם האור הוא להבה קטנה בתוך אפלה גדולה. בעולם שלנו, עדיין, פיתויו של הרוע הסוגד לכוח המזוקק גדול לאין ערוך מהנאמנות עיקשת לטוב.

עוד מימי אברהם אבינו הארנו להבה של צדקה ומשפט בתוך אפלה גדולה של סגידה לחושך. העם היהודי היה מאז ומעולם קטן וחלש בכוחו הפיזי ביחס לאימפריות ולתרבויות שמולן היה צריך לעמוד לאורך הדורות - מצרים ובבל, יוון ורומי, ודתות הנצרות והאסלאם - והוא עשה זאת בגבורה רוחנית הבוערת ועולה מתוך המאבקים.

מול כל אלה היינו נחותים מבחינה חיצונית, מספרית ופיזית, ובכל זאת הלהבה הקטנה של העם הקטן בתוך האפלה גברה על כולם. על כך אנו שרים בבתי השיר המפורסם 'מעוז צור', ואין חג המייצג באופן נאמן יותר את מלחמת התרבות העתיקה הזו מאשר חנוכה. הכל הוא מלחמת תרבות אחת שאנו מנהלים כבר מאות ואלפי שנים, מלחמה שבמידה רבה יכולנו לה. ואף שהיא עדיין בעיצומה וטרם הוכרעה, הבאנו דרכה בשורה גדולה לעולם.

ב. מלחמת תרבות שנייה

מלחמת התרבות השנייה, שאנחנו ממש בעיצומה, היא מתוחכמת, סמויה וקשה יותר. גם היא עתיקה מאוד, אך היום היא רלוונטית מתמיד. **מלחמה זו היא נגד חושך המתחפש לאור, בריונות המתחפשת לקורבן, רוע העוטה על עצמו מעטפת צדקנית של רוד וחולשה ומבקש רחמים.** מלחמה זו היא נגד רוע שאמנם איבד במידה רבה את יכולתו לנצח בפנים גלויות, אך כעת עוטה על עצמו אלף מסכות שלקח מעולמות הטוב. מלחמת תרבות שנייה זו מתקיימת ביתר שאת בעולם שבו מושגי הטוב והרע התעמעמו והתבלבלו. הזיכרון קצר, הדמיון ארוך, הבלבול חוגג, ואובד הכוח להילחם על הטוב.

זהו קין המבקש רחמים מהבל ואז מנצל זאת כדי לקום עליו להורגו. זו נצרות קדומה העוטה על עצמה פנים של אהבה, אמונה וחמלה תוך עשיית זוועות. זה טרור המתחפש למאבק נגד דיכוי. זו תמיכה בטרור המתחפשת לתמיכה בזכויות אדם. זה ראש עיר חדש אסלאמיסט בעיר ניו יורק, שלא מוקיע את חמאס אבל משתתף בהדלקת נרות חנוכה. זו בריונות המתחפשת לאחדות וערבות הדדית. זהו ניסיון למחיקת היהדות מהמדינה

מלחמה זו היא נגד רוע שאמנם איבד במידה רבה את יכולתו לנצח בפנים גלויות, אך כעת עוטה על עצמו אלף מסכות שלקח מעולמות הטוב.

”
**דווקא כשהרוע מוחלש,
הוא לומד למנף את
חולשתו כדי לעטות
פנים מפויסות
המבקשות רחמים,
לבקש מהטוב 'נדיבות'
של מנצחים'**

כשהוא מתחפש ל'טוב המשותף'. זו מחיקת ערכים המתחפשת לשוויון, ומחיקת זהות המתחפשת ל'צדק חלוקתי'.

דווקא כשהרוע מוחלש, הוא לומד למנף את חולשתו כדי לעטות פנים מפויסות המבקשות רחמים, לבקש מהטוב 'נדיבות של מנצחים', ולהציע את חזון השלום שהטוב רודף כל כך.

התרגיל המבריק ביותר של אדם רע שחטף מכה הוא לשחק באש הרחמים והחמלה. מנגנוני ההגנה של האדם הטוב נסדקים ומיטשטשים כשהוא עומד מול אדם עם פני נזקקות לחמלה, למרות שאך לפני רגע נהג ברוע.

ראינו כמה קל היה לגייס את העולם לתמוך ברוע העזתי ברגע שהוא הפסיק להיות חזק ועטה את פני הקורבן. אנו רואים יום יום כמה קשה לעולם להילחם נגד הרצחנות האסלאמית כאשר ההתגוננות מפניה מכונה 'אסלאמופוביה'.

ובכלל, די בהזבקת המילה 'פוביה' לכל רוע בעולם כדי לאפשר לו להפוך לקורבן חסין מביקורת, להתחזק ולהמשיך לבצע את זממו.

ככל שאנו יותר מנצחים במלחמה הראשונה, אנו מאותגרים במלחמה השנייה. ככל שקשה יותר לגייס תמיכה לשנאת ישראל גלויה ובוטה, כך קל להצליח כשעוטפים אותה באלף עטיפות. אותה שנאה בוטה וגסה, אותו רוע ערום, מחכים במסתרים להיגלות. ברגע שיצליחו להתחזק, ברגע שבלוטות הרחמים יפעלו את פעולתן, ברגע שהבל ירחם על קין, הם יקומו שוב וביתר עוצמה.

ג. אמון בטוב בעידן התעתוע

גם אנשים טובים ונאיביים משחקים באותה אש. הם מאפשרים לרגשות הרחמים והחמלה לנהל אותם ומשחקים לגמרי לידי נבלים שלמדו למנף את מצבם החלש. כך הם מצליחים לשבות קהל של אנשים טובים אך בוסריים, אנשי הבל.

ככה חברות משחקות לידי הרוע. ככה תרבויות של הרס וארס, שכבר חטפו מכות נאמנות, נעמדות שוב על הרגליים וביתר עוצמה.

קין מבקש מהבל רחמים. הבל מרחם בתמימות בוסרית וגוזר על עצמו את מותו. הבל הוא צדיק שטרם הבשיל. הוא לא יודע להילחם על הטוב בעולם, הוא לא יודע להתמודד עם רוע מתעתע, ולכן איננו יכול להנהיג עולם כזה.

אנשים טובים ומכובדים מדברים על ערכים נעלים כמו אחדות, ערבות והגנה על חלשים, והם נכשלים ונופלים במלחמה זו מפני שהתעלמו מהתחפושת והתעתוע. הרושם החיצוני גבר על האמת.

בעידן שבו ההגנה על החלש מתפרשת אוטומטית כהגנה על הטוב, **כל נבלי תבל עוטים פני חלשים כדי להמשיך במסע להשלטת הרוע.**

כאשר הטוב הוא החלש, יש לצאת לעזרתו ולהילחם בחירוף נפש על החירות הפנימית של הטוב מול העוצמות של רוע. אך באותה נשימה יש להיזהר מהתרגיל של העמדת פני החלש, המשתק את היכולת להבדיל בין טוב לרע ולהיאבק עליו.

אנו זקוקים ללוחמים היודעים לשמור על אמונה יוקדת בטוב, באופן שכל תעתועי הרע ותחפושותיו לא יערערו אותם. אנו זקוקים לאנשים המחזיקים יחד את שתי המלחמות, שמבינים את שתי הזירות, שייקחו אותנו שלב אחד נוסף בהכרעה במלחמת התרבות שאנו מנהלים מאז ימי אברהם אבינו.

”
**בעידן שבו
ההגנה על
החלש
מתפרשת
אוטומטית
כהגנה על
הטוב, כל
נבלי תבל
עוטים פני
חלשים כדי
להמשיך
במסע
להשלטת
הרוע**

אי-התגובה היא התגובה

אודי בן חמו

לעיתים שואלים אותנו מדוע אנחנו לא מתייחסים לכל מיני סוגיות שעל סדר היום התקשורת.

למשל, לפרשת פלדשטיין התופסת את הכותרות.

בניגוד לרבים אחרים, שמפנים את המבט אל האור, אנחנו משתדלים קודם לשאול: מי הזיז את הפנס – ולמה עכשיו?
השיטה הרי מוכרת: מחלקת הסחות הדעת עובדת שעות נוספות. התקשורת תקבע עבורנו על מה נדבר, במה נעסוק, ובעיקר במה לא נעסוק.

זה ילווה תמיד בדרמה, בפרומו מסקרן, מוסיקת רקע של סרט אימה, והכל למען מטרה אחת בלבד - **לתמרן את הקשב הציבורי**.
וכל זה כדי להדביק לראש הממשלה חשדות על שחיתות, מרמה ואפילו בגידה.

רק כך ניתן להפיל את הממשלה הלאומית - דרך מיקוד ב'אבן הראשה' של המחנה - ראש הממשלה.
מדובר בפרקטיקה הנמשכת כבר למעלה משלושים שנה.

ייתכן לגמרי שפלדשטיין פעל בצורה חמורה.
אבל כל הדרמה מסביב היא אך ורק כדי להדביק את הסיפור הזה לנתניהו ולנצל את ההזדמנות לניגוח פוליטי-ציני.

טוב, תגידו, "מי אמר? אולי באמת יש פה סיפור הקשור לראש הממשלה?"

יתכן. אבל אדם בריא ונורמלי מנסה תמיד להסיק מהעבר על ההווה ולא להיות טיפש שמשחקים לו בראש.

אם הוא מזהה שיטה זדונית קבועה של רדיפה אחר ראש הממשלה, אז הוא צריך לדחות זאת בשתי ידיו בבגרות ומתוך הגיון פשוט.
דווקא ההתעלמות ולא ההתעסקות בנושא, על פי המסגור התקשורתי שלו, מעידה על חירות.

הניסיון מלמד אותנו שזה תמיד מתחיל בקול ענות גבורה ומסתיים בקול ענות חלושה - משפט נתניהו יעיד יותר מכל.
עם צוללות, נושאים לאומיים דרמטיים ובסוף - סיגרים, שמפניות ובובת באגס-באני.

זהות לאומית של אומה מפוארת בעלת מורשת אדירה של אלפי שנים תיקבע על ידי 'שיח על כאבים' בין אישה מוסלמית ואישה יהודייה

”
בקיצור,
פלדשטיין אולי
חרג מהחוק,
אבל התקשורת,
כרגיל, חרגה
מההקשר

וכל זאת בשעה שפרשיות לאומיות מטלטלות אחרות נזנחות:
הפצרי"ת, מחדלי השב"כ וצה"ל בשמחת תורה, היועמ"שית, טלפון של מישהו מוכר שיש
המספרים שהאיראנים פרצו אליו, ועוד.
בקיצור, פלדשטיין אולי חרג מהחוק, אבל התקשורת, כרגיל, חרגה מההקשר.

שיר נחמה ישראלי

מיכל בת רבקה

השיר 'היי שקטה' הוא דוגמה מצוינת לשיר נחמה ישראלי מודרני. המילים של רחל שפירא, הלחן של יהודה פוליקר והביצוע העוצמתי של הזמרת ריקי גל הושמע לראשונה ב-1993. השיר אהוב עליי מאוד, ויש הרואים בו שיר להעצמה נשית.

מי אנחנו
באמת? מה
הקאנון
האמיתי
שלנו? איך
יהודים
באמת
מתמודדים
עם משבר?
שאלות
אלה
הובילו
אותי לחפש
דוגמה
לשיר נחמה
ישראלי
מקורי
ועתיק

"היי שקטה עכשיו הכל בסדר
אפילו המחנק עומד להשתחרר
זה לא הגיהינום ובטח לא גן עדן
זה העולם שיש ואין עולם אחר.
היי שקטה כאילו אין בדך דופי
כאילו האוויר נותן לך הגנה
כאילו הצרות כבר מתגבשות ליופי
כאילו מעפר צומחת שושנה.
... כאילו הפגיעות עצמה היא סוג של כוח
כאילו השלווה היא חוף הבהלה"

השיר מבטא אינדיווידואליות חשופה. טוב ורע בערבוביה, אין מגמה, כוונה או משמעות.

החולשה עצמה היא מקור כוח. הדימויים היפים הם רק "כאילו", אשליה מנחמת, ולא מציאות בעלת שורש עמוק. השיח כולו הוא פנימי ומתרחש בתוך הנפש - שיח הרגעה עצמית. הנפש היא המקור.

בזכות התוכנית של כאן 11 האזנתי שוב לשיר בפעם המי יודע כמה, אבל להפתעתי הרבה משהו בפנים 'בעט'. בעבר השיר הזה העניק לי נחמה, והנה בחלוף הזמן משהו בו מרגיש לי חלול. **מה שנשמע פעם אמיץ - מרגיש לי כהנמכה של האופק. כויתור על משמעות.**

ה-7 באוקטובר גרם לי לבחון מושכלות יסוד. הרבה דברים שחשבתי שהם נכונים - התמוטטו.

המציאות התבררה כשונה לחלוטין ממה שסיפרו לנו. לא רק לגבי העזתים השכנים, אלא במיוחד לגבי מי אנחנו.

מי אנחנו באמת? מה הקאנון האמיתי שלנו? איך יהודים באמת מתמודדים עם משבר?

שאלות אלה הובילו אותי לחפש דוגמה לשיר נחמה ישראלי מקורי ועתיק.

ציון, הלא תשאלי לשלום אֶסִירֶיךָ,
דוֹרְשֵׁי שְׁלוֹמֶךָ, וְהֵם יִתְּרֵךְ עֲדָרֶיךָ?
מָיִם וּמִזְרָח וּמִצָּפוֹן וְתִימָן, שְׁלוֹם
רְחוֹק וְקָרוֹב שָׁאֵי מִכָּל עֵבְרֶיךָ,
וְשְׁלוֹם אֶסִיר תִּצְנֶנָּה, נוֹתֵן דְּמָעוֹ כְּטֵל חֶרְמוֹן,
וְנִכְסֵף לְרִדְתָּם עַל הַרְבֵּיךָ.
... אֲבַחֵר לְנַפְשִׁי לְהִשְׁתַּפֵּךְ בְּמָקוֹם אֲשֶׁר

”
**האדם נטוע תמיד
 בתוך סיפור רחב יותר
 ממנו עצמו: משפחה,
 עם, אל, ברית, ארץ,
 נצח... גם אם
 המציאות קשה, היא
 איננה חסרת פשר**

רוח א-להים שפוכה על בְּחִירְךָ.
 ... מי יַעֲשֶׂה לי כְּנַפִּים וְאַרְחִיק נְדוּד?
 אֲנִיד לְבַתְּרִי לְבָבִי בֵּין בְּתָרְךָ.
 ... אֵיךְ יַעֲרֹב לי אֲכַל וּשְׂתוֹת בְּעַת אַחְזָה,
 כִּי יִסְחָבוּ הַקְּלָבִים אֶת כְּפִירְךָ?
 ... אֲשָׁרִי מְחַכָּה וְיִגִּיעַ וְיִרְאֶה עֲלוֹת אוֹרְךָ
 וְיִבְקְעוּ עָלָיו שְׁחָרְךָ,
 לְרֵאוֹת בְּטוֹבֵת בְּחִירְךָ וְלַעֲלֹז בְּשִׁמְחַתְךָ
 בְּשׁוֹבֵךְ אֵלַי מִדְּמַת נְעוּרְךָ.

רבים מהקוראים, בפרט מי שגדל בחינוך הדתי, ודאי יזהו מייד כי זהו שירו של רבי יהודה הלוי, שנכתב לפני כמעט 1000 שנה(!).

אך אני לא הכרתי את השיר, ואף לא ידעתי שמדובר בפיוט קינה של תשעה באב. בורות מבישה ומצמיתה.

אף על פי כן, בקראי את שורותיו הראשונות של השיר תקפה אותי התרגשות עצומה, בלתי מוסברת ומטלטלת ממש.

בכיתי למשך כמה רגעים בטרם יכולתי לסיים לקרוא את השיר. והייתי משתוממת: מנין הגיעה אותה תגובה, גופנית ממש?

כבר בשורות הראשונות יש משהו שעוקף את השכל ופונה ישירות למקום עמוק מאוד בנפש היהודית - המזהה אמת עוד לפני שהשכל מספיק למסגר ולהקיף את המילים.

זו קריאה, זכרון שייכות.

רבנו יהודה הלוי מדבר מתוך אמת פנימית כל כך חשופה, עד שהנפש מולו מרגישה כאילו קראו לה בשמה.

בשיר הנחמה הישראלי העתיק הזה משתקפות הנחות עומק יהודיות. מושכלות יסוד.

האדם נטוע תמיד בתוך סיפור רחב יותר ממנו עצמו: משפחה, עם, אל, ברית, ארץ, נצח... גם אם המציאות קשה, היא איננה חסרת פשר.

היהדות - השבר אינו זר לה, אך זה איננו כוח או מקום לשהות בו.

השבר הוא פתח, מקום שממנו האדם נאסף, צומח ובונה.

**טעיתי
לחשוב
שנחמה
ישראלית
היא 'היי
שקטה',
עד
שגיליתי
שברקע
היה כל
הזמן 'ציון
הלא
תשאלני' –
והבנתי
שחייתי
בגרסה
מדוללת
ורפה של
עצמי**

רבי יהודה הלוי מכיר בשבר, תובע ממנו משמעות וקורא לעשיית מעשה (ריה"ל עצמו עלה לארץ ישראל).

אין בשיר הרגעה עצמית. חוסר השקט הוא געגוע ונאמנות, והוא מייצג משמעות ואמת. ככה נשמעת נחמה במסורת ישראל.

כך היו יהודים מנחמים עצמם ומחזיקים מעמד מאות שנים לפנינו. זו הישראליות האותנטית, שנדחקה לקרן זוית.

אין כוונתי לומר מה יפה או ראוי יותר. שתי היצירות עומדות בזכות עצמן, ויחליט כל אדם עבור עצמו.

תרבות חיה מחדשת, מרחיבה, מתכתבת עם ערכי העבר, ולעיתים בועטת בהם. זה סימן לחיוניות.

אבל כאן מה שעצוב הוא המחיקה עצמה. ובהשאלה, מה הטעם ליצור פרודיה על הסרט "מלחמת הכוכבים" אם אף אחד כבר לא יודע מיהו אובי וואן קנובי?...

'היי שקטה' יכול היה להיות תגובה מעניינת לשיח היהודי המסורתי. **אבל כשהמקור נעלם, אין זו תגובה, זו החלפה.**

אני, שגדלתי בבית חילוני ציוני ושולחת את בניי לצבא – כיצד יתכן שהקאנון שלי כולל את שיר הנחמה הישראלי המודרני, ואילו שירו העוצמתי של רבי יהודה הלוי, שמרגש ומחבר אינספור דורות של יהודים, שמדבר את ה-DNA של הזהות ואת סוד כוחו ועמידתו של עם ישראל – **אל השיר הזה נחשפתי לראשונה בחיי רק בזכות ChatGPT ?**

זוהי עדות על חוויה אישית מצמיתה. כשהקאנון מתעצב תוך הזנחת הקאנון האמיתי המקורי, אנחנו מתרגלים לחשוב בתבניות שאינן באמת שלנו, ונדמה לנו שזה "הישראלי", שזו זהותנו.

טעיתי לחשוב שנחמה ישראלית היא 'היי שקטה', עד שגיליתי שברקע היה כל הזמן 'ציון הלא תשאלני' – והבנתי שחייתי בגרסה מדוללת ורפה של עצמי.

לשכנע את המשוכנעים

איתי אסמן

שאלה: "הכתיבה שלכם משכנעת רק את המשוכנעים. מה הטעם בזה?"

תשובה:

אשמח להכיר את אותם 'משוכנעים', משום שאיני מכיר הרבה כאלה. הגישה הבוחנת אדם לפי ההגדרה הסוציולוגית שלו - אם הוא ימני, או לפי המראה שלו, אם הוא דתי - לא מבטיחה שהוא אכן 'משוכנע'. הרי ראינו דתיים שהלכו לימפגשי פיוסי עם אנשי 'אחים לנשק' ללא שום בקרה או הבנת השלכות מעשיהם הרעים, וגם טרם התנצלו על כך; יש ימניים שלא מבינים, למשל, מה הבעיה בכתיב א-מגדרי; ויש רבנים שלא מבינים מה הבעיה בשיתוף פעולה עם 'מטה החטופים' (שאגב, שכח משום מה את הסיסמה שלו "עד החטוף האחרון". ספרו את זה למשפחת גואילי).

בדקו היטב וטראו, שרבים מהאמורים להיות 'משוכנעים' לא באמת משוכנעים. לעיתים הם חסרים ידע והיכרות עם עובדות, או שהם ניזונים מתקשורת המהנדסת את תודעתם וגורמת להם לעסוק בטפל ולא בעיקר. בדקו למשל לאן נעלמה סערת 'עסקת הצוללות' של ראש הממשלה, שהתקשורת העסיקה בה את כולנו; היו אף רבנים מסוימים שהפגינו נגד 'שחיתות' ראש הממשלה עקב הסערה המגוחכת הזו. אולם התיק נסגר בלא כלום.

נוכחנו פעמים רבות וראינו כיצד נציג של 'אחים לנשק' מוליך בכחש את ה'משוכנע' שלנו, וה'משוכנע' הולך אחריו ללא שום חיסון. ה'משוכנעים', כמו רבים בציבור, מופעלים על ידי אינטואיציה ורגשות. לא תמיד הם רואים את המכלול, את המגמות, ואפילו לא את העובדות הפשוטות.

שאלה: "אתם כותבים כאן דברים פשוטים וחוזרים עליהם, לא מחדשים יותר מדי. מדוע?"

תשובה: לא באנו לחדש.

לעיתים ההסברה הפשוטה היא חידוש בפני עצמו. לעיתים, הצגת עובדות פשוטות שהציבור לא נחשף אליהן היא חידוש, ולעיתים התעסקות בעיקר ולא בטפל היא חידוש.

אנחנו משתדלים להציג מבט-על, להראות מגמות ותהליכים, ולא להתמקד בהסחות הדעת של התקשורת ובעלי אינטרסים.

לעיתים, רק תיאור אופן ה'מסגור' של פרשייה הוא חידוש מאוד גדול: 'רפורמה משפטית' או 'הפיכה משטרית'? 'ועדת חקירה ממלכתית' או 'לאומית'? 'אחדות עכשיו' או אחדות מתוך בירור הזהות היהודית? וכו'.

מטרתנו היא לסייע בהמשגה מדויקת לאינטואיציות הבריאות של האנשים, שלא תמיד הם יודעים לנסח אותן. אנו עמלים על כך הרבה מאוד.

ה'משוכנע
ים', כמו
רבים
בציבור,
מופעלים
על ידי
אינטואיציה
ה ורגשות.
לא תמיד
הם רואים
את
המכלול,
את
המגמות,
ואפילו לא
את
העובדות
הפשוטות

”
**האם לימני יש דעה
ביטחונית מבוססת רק כי
הוא מזדהה עקרונית עם
הימין? מהיכן הגיעה
החרפה האינטלקטואלית
והמנטאלית הזו?**

שאלה: “לא נמאס לך לדבר עם אנשים שדומים לך ומסכימים איתך? מדוע לא להיפגש עם ה'אחר'?”

תשובה:

ראשית, נחזור שוב: לא תמיד מי שאתה חושב שמסכים איתך, 'מונח' באמת בסוגיה עד הסוף. בהרבה מקרים הוא לא למד אותה לעומק ולכן אפשר לתמרן אותו בקלות. ה'הסכמה' היא בדרך כלל שטחית ורדודה. במקום הזה **אנו משתדלים להאיר את שורש המחלוקת ולהציג את ההגות העומדת מאחוריה, ולא להסתפק בעיסוק חיצוני של תיוגים.** מתוך אמון בעם ישראל ובמורשתו, ברצוננו להעמיק את המהלך ההיסטורי שעם ישראל נמצא בעיצומו, להתעלות לגודל השעה ולהזהיר משטחיות המשכיחה את אופיינו הלאומי. לענ"ד, אין סכנה גדולה מזו. אנחנו לא מחפשים 'הסכמות רחבות' סתמיות.

שנית, לפני שאדם ניגש למפגשים עם 'האחר', כדאי שיכיר לעומק את עצמו. לעיתים אדם נפגש עם סוגיה מסוימת ומיד הוא עסוק במחשבה איך להסביר זאת למחנה החולק עליו. זו שיטה לא בריאה, המתמקדת בחוץ ולא בפנים. אדם צריך להפנים את הנושא, להיות בקי בעובדות ובהגות, ורק אז יוכל להיפגש עם 'האחר' ולדון עימו.

הניסיון לערבב אנשים רק על סמך שיוך סוציולוגי חיצוני, למשל חילוני, דתי, חרדי ומוסלמי - ולהגיע להסכמה בלי שיציגו לעומק את זהותם או את דעתם בכל נושא שהוא - זוהי שטחיות הראויה לגינוי, לא לשבח. זהו גן ילדים, לא עולם של מבוגרים רציניים.

האם משום שאני מגדיר את עצמי 'דתי', אני מומחה בסוגיות דת ומדינה? האם לימני יש דעה ביטחונית מבוססת רק כי הוא מזדהה עקרונית עם הימין? מהיכן הגיעה החרפה האינטלקטואלית והמנטאלית הזו?

”
מטרתנו היא, בין היתר, להפיח אומץ באנשים להילחם על האמת גם כאשר הם מיעוט וכשהם נמצאים במקום המשתיק קולות של אחרים בשם ה'אחדות'. וסופה של האמת בע"ה לנצח

אבל כאן אנו מגיעים לעומק העניין: **הכל תלוי בשאלה האם מאמינים שיש אמת, ואם כן, האם חוקרים ועמלים כדי להגיע אליה. אבל אם לא מאמינים שיש אמת, אז מה שנשאר הוא רק לקיים מפגשים סוציולוגיים על 'הסכמות רחבות', לפגוש את 'האחר', להקשיב לכאביו, ואולי אפילו להשתנות. יוצא לפי זה, שדווקא אנשי ההסכמות הרחבות הם אלו שנפגשים ומדברים עם מי שדומה להם.**

ואיפה האמת והעובדות בסיפור? מה המדד שלך לבדוק מה אמיתי ומה שקרי? האם המדד הוא עוצמת הכאב? זה באמת דבר רציני? הם יאמרו: העיסוק ב'אמת' שייך לאנשים קיצוניים החושבים שהם צודקים, ולכן באו עלינו כל האסונות. לכן הפתרון הוא בהסכמות רחבות, כביכול, על ידי פשרות של 'פוליטיקה של זהויות'.

שאלה: "אבל כך אתה נשאר קטן ולא משפיע, במקום להקים תנועת המונים שתשנה את המדינה!"

תשובה:

כבר נאמר: 'האמת כבדה, על כן נושאה מעטים'. אנחנו לא מחפשים הסכמות רחבות אלא את האמת, שאגב, לא נמצאת בבלעדיות אצלנו. אנו מחפשים את המכנה המשותף העמוק ולא השטחי.

הרי 'הסכמה רחבה' אפשר לעשות גם על שקר וטעות. אנחנו חפצים בטיעוני עומק, כאלה שמחוברים לזהות היהודית השורשית שלנו. אנחנו מאמינים שברגע שנסיר את הסיגים מן התודעה ונציג את המניפולציות המופעלות על הציבור, אנשים המחפשים אמת ידעו להיזהר ולבחור בטוב. אנחנו מאמינים בבחירה חופשית. בטבע הישראלי המחפש אמת וצדק, ולא משחקי שפה ותודעה.

וכמובן, לפני שאנחנו נפגשים עם מוסלמים, ראוי שנכיר קודם את עצמנו.

יש לנו סבלנות והרבה אמון.

לא בפטרונות, אלא מתוך ענווה כלפי עם ישראל ונצח ישראל.

מטרתנו היא, בין היתר, להפיח אומץ באנשים להילחם על האמת גם כאשר הם מיעוט וכשהם נמצאים במקום המשתיק קולות של אחרים בשם ה'אחדות'. וסופה של האמת בע"ה לנצח.

בהירות מוסרית, כבוד הדדי ואחדות

עזרא הימן

אז איך מקדמים באמת אחדות בעם ישראל?
מה סדר הפעולות והתנאים לכך?
מה הכשל הנפוץ ביותר של 'סוכני האחדות' המוכרים סביבנו?

א. חכמי הסימטריה

'חכמי הסימטריה' מתרחקים כביכול מכל מחלוקת. הם חושבים שסימטריה סוללת את הדרך לאחדות. הם לא מעורבים, הם לא בצד מסוים, הם מכילים את כולם באופן סימטרי.

לדידם, האחדות דורשת היאחזות בטיעונים מוסריים סימטריים. 'כולם מאשימים את כולם באותן טענות, אז כנראה כולם צודקים באותה המידה', אומרים חכמי הסימטריה.

- הם נאחזים ברגשות סימטריים של כאב וכעס: אם כולם כואבים וכועסים, אז כולם צודקים באותה המידה, והשיפוט הסימטרי הזה יאפשר, לדידם, אחדות.

- הם נאחזים באתוסים סימטריים של מחלוקת לשם שמים. המחלוקת עצמה קטנה למידותיהם ה'נייטראליות'.

- הם נאחזים בסוג של תורה שרק מכילה, וחומלת, ומקשיבה, ואמפתית, לכולם באופן סימטרי כמובן.

ככה הם מנסים לסיים את המחלוקת, לנתק מגע ממנה לאחר שגיהצו אותה בסימטריה נקייה.

חלילה מלהתלכך במחלוקות פוליטיות. הם מתבוננים מעליהן במבט חומל, מכיל ואמפתי, מבט סימטרי.

הם לא מתעניינים יתר על המידה בפרטי המחלוקת, הרי ממילא לכל דבר יש שני צדדים.

ובכלל, אנחנו בעידן הפלורליזם, ומזמן ההכלה החליפה את הצדק, האמפתיה החליפה את המשפט.

חכמי הסימטריה נמצאים בתחומים רבים: קציני מילואים, פעילים חברתיים, אנשי מחנה המרכז-שמאל, ואפילו בני ישיבות, מחנכים ורבנים מסוימים, המשאירים את הצדק והמשפט לדיוני בית המדרש, ודי להם בזה. בחוץ שולט הפלורליזם המכיל והאמפתי, המגן על עצמו היטב במילים של אחדות ואהבת ישראל.

אך חכמת הסימטריה היא פתרון מגוהץ של עצלים. היא לא פותרת דבר ולא מקדמת אחדות. **כי שיפוט מוסרי סימטרי איננו שיפוט, ושימוש בו כדי לקדם אחדות הוא שגיאה קשה המעמיקה את הקרע.**

חכמי

הסימטריה

נמצאים

בתחומים

רבים: קציני

מילואים,

פעילים

חברתיים,

אנשי מחנה

המרכז-

שמאל,

ואפילו בני

ישיבות,

מחנכים

ורבנים

מסוימים,

המשאירים

את הצדק

והמשפט

לדיוני בית

המדרש, ודי

להם בזה

”
המחלוקת שלא
יכולה להתגהץ היא
על עצם הזכות
השווה להנהיג דרך
ולהשפיע עליה, על
הזכות שלנו כציבור
להישמע

ב. בהירות מוסרית ומשפט צדק

אין בעולם שום אחדות או פיוס ללא בהירות מוסרית. זה נכון בכל מערכת יחסים, ובכלל זה בין קבוצות בחברה.

בהירות מוסרית יודעת להיכנס לקרביים של החיים, לזהות בריונות ודורסנות, עוול ועוולה, להתבונן ולנתח במידת המשפט והצדק ולהכריע. ללא בהירות מוסרית אין אחדות. הנצחת בריונות ועוול תחת מעטפות של סימטריה חייכנית, תפרק לרסיסים כל מערכת יחסים. וכשרוצים לייצר תהליכים של פיוס, מתחילים קודם בתיקון העוול. מתחילים קודם בצדק.

בהירות מוסרית יוצרת קודם כל צדק. צדק מביא לכבוד הדדי. וכבוד הדדי מביא לפיוס ואחדות.

ג. כבוד הדדי בהנהגת המדינה

המחלוקת שלא יכולה להתגהץ איננה על תפיסות שונות של קבוצות בחברה כשלעצמן, דתיים וחילוניים, ימין ושמאל, שמרנים וליברלים. ממש לא. המחלוקת שלא יכולה להתגהץ היא על עצם הזכות השווה להנהיג דרך ולהשפיע עליה, על הזכות שלנו כציבור להישמע.

המחלוקת שלא יכולה להתגהץ היא על דריסת הציבור ונציגיו על ידי קומץ שאין לו בושה או שובע, של קבוצה המונה פעילי מחאה, אנשי תקשורת, שופטי בג"ץ ופקידים משפטיים ומספר מעגלים סביבם, שהניכור העמוק שלהם מן הציבור ואף מן העם היהודי מנחה את התנהגותם. המחלוקת שאיננה יכולה להתגהץ היא על הפיכת הציבור לנתינים של קבוצה קטנה מאוד שלא נבחרה מעולם, המתייחסת לציבור כמו לחתולי רחוב או שמא חיות בספארי - אנשים שאין צורך להתחשב בדעתם או להתבייש מהם.

העוול הזה יתוקן. התיקון הוא השלב המקדים להשבת הכבוד ההדדי, שהוא התנאי לאחדות ולאהבה. ומי שמתעקש לאחוז בקרנות המזבח של הדורסנות הפוליטית של הציבור, יצטרך להיתלש מהן.

כמובן, תהליך זה צריך להיעשות ביישוב הדעת ובמנוחת הנפש, בסבלנות וברוגע. אך הוא צריך להיעשות, לא להתגהץ.

ד. ועדות חקירה ומשפחות שחושבות אחרת

המחלוקת סביב ועדת החקירה היא אחד הסימנים המעידים על הכלל. אנו מבקשים שתהיה זו ועדה משותפת של נציגים של נבחר הציבור משני צידי הבית.

לא נסבול את הבוז הזלזלני בדרישה השוויונית הזו, ואת ההתעקשות שהגוף הכל כך שנוי במחלוקת, בג"ץ, יעצב את אופי הוועדה.

לא נסבול את הבוז והזלזול החוזר ונשנה במשפחות שכולות שחושבות אחרת. נתעקש על כבוד הדדי, שרק בעקבותיו נדבר גם על אחדות.

ה. אז איך זה יקרה בסוף

אז איך האחדות תיכונן לבסוף? איך המריבה תשקוט? קודם כל, זה יקרה וזה קורה, כי העם הזה הוא אחד, וזה חזק יותר מכל מחלוקת.

ומי שיחליט לפרוש מהציבור, לרטון ולקלל כי איומיו נדחו, כי לא דיברו בסימטריה ולא ניסו לרצותו, זו החלטתו הפרטית בלבד.

זה איננו מבוי סתום. הדרך לפיוס בעם ישראל סלולה, הרבה יותר מאשר מה שהתקשורת מאפשרת לומר.

ובלבד שלא נעניק משקל יתר לקומץ שאינו מכבד את הציבור, על אף מעמדו הרם ועמדות הכוח שצבר לעצמו.

בכל מערכת יחסים, וקל וחומר בעם ישראל - כשמתעקשים, ללא גיהוץ 'סימטריים', על הסדר הנכון, שלפיו: קודם כל צדק, ואז כבוד הדדי, ומתוך כך פיוס - האחדות הולכת ונבנית על יסודות איתנים ואמיתיים.

לשם פנינו מועדות. לשם הדרך סלולה.

”
בכל מערכת יחסים, וקל וחומר בעם ישראל - כשמתעקשים, ללא גיהוץ 'סימטריים', על הסדר הנכון, שלפיו: קודם כל צדק, ואז כבוד הדדי, ומתוך כך פיוס - האחדות הולכת ונבנית על יסודות איתנים ואמיתיים